ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 15ης Μαρτίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Ενιαία αγορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών – Κατάχρηση αγοράς – Οδηγίες 2003/6/ΕΚ και 2003/124/ΕΚ – "Προνομιακές πληροφορίες" – Έννοια –"Συγκεκριμένες" πληροφορίες – Πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρου το οποίο διαδίδει φήμη της αγοράς για εκδότη χρηματοπιστωτικών μέσων – Παράνομο της γνωστοποίησης προνομιακής πληροφορίας – Εξαιρέσεις – Κανονισμός (ΕΕ) 596/2014 – Άρθρο 10 – Γνωστοποίηση προνομιακής πληροφορίας κατά τη συνήθη άσκηση του επαγγέλματος – Άρθρο 21 – Γνωστοποίηση προνομιακής πληροφορίας για δημοσιογραφικούς σκοπούς – Ελευθερία του Τύπου και ελευθερία έκφρασης – Γνωστοποίηση, από δημοσιογράφο σε συνήθη πηγή πληροφόρησής του, πληροφορίας για την επικείμενη δημοσίευση άρθρου στον Τύπο»

Στην υπόθεση C-302/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων, Γαλλία) με απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο την ίδια ημέρα, στο πλαίσιο της δίκης

A

κατά

Autorité des marchés financiers (AMF),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, L. Bay Larsen, Αντιπρόεδρο, A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe, K. Λυκούργο, N. Jääskinen, I. Ziemele, J. Passer, προέδρους τμήματος, J.-C. Bonichot, T. von Danwitz, M. Safjan, F. Biltgen (εισηγητή), A. Kumin και N. Wahl, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: V. Giacobbo, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 22ας Ιουνίου 2021,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο A, εκπροσωπούμενος από τις G. Roch και S. Poisson, avocates,

– η Autorité des marchés financiers (AMF), εκπροσωπούμενη από τον M. Delorme και την A. du Passage,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις E. de Moustier και A.-L. Desjonquères και τον E. Leclerc,

– η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους L. Aguilera Ruiz και J. Rodríguez de la Rúa Puig,

– η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους O. Simonsson και J. Lundberg και τις C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, M. Salborn Hodgson, H. Shev, H. Eklinder και R. Shahsavan Eriksson,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους Δ. Τριανταφύλλου, T. Scharf και J. Rius,

– η Νορβηγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. M. Tobiassen, K. K. Næss και P. Wennerås και την T. H. Aarthun,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για τις πράξεις [κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών] και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς) (ΕΕ 2003, L 96, σ. 16), του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124/ΕΚ της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 2003, για την εφαρμογή της οδηγίας 2003/6 όσον αφορά τον ορισμό και τη δημοσιοποίηση των [προνομιακών] πληροφοριών και τον ορισμό των πράξεων χειραγώγησης της αγοράς (ΕΕ 2003, L 339, σ. 70), καθώς και των άρθρων 10 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 596/2014, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6 και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ (ΕΕ 2014, L 173, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του A και της Autorité des marchés financiers (Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, Γαλλία, στο εξής: AMF) αφορώσας την απόφαση της τελευταίας να επιβάλει στον A χρηματική ποινή λόγω της γνωστοποίησης πληροφορίας για την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρων τα οποία διαδίδουν φήμες της αγοράς σχετικά με την υποβολή δημοσίων προσφορών εξαγοράς εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2003/6

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 2 και 12 της οδηγίας 2003/6 είχαν ως εξής:

«(1) Η δημιουργία μιας γνήσιας ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών είναι ουσιώδης για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία απασχόλησης στην [Ευρωπαϊκή Ένωση].

(2) Η ύπαρξη μιας ενοποιημένης και αποτελεσματικής χρηματοπιστωτικής αγοράς προϋποθέτει την εξασφάλιση της ακεραιότητας της αγοράς. Η ομαλή λειτουργία των αγορών κινητών αξιών και η διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού προς αυτές αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία. Η κατάχρηση αγοράς θίγει την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών και την εμπιστοσύνη του κοινού στις κινητές αξίες και τα παράγωγα μέσα.

[…]

(12) Η έννοια της κατάχρησης αγοράς [περιλαμβάνει την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών]. Ο στόχος της νομοθεσίας για την απαγόρευση της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών] είναι ίδιος με εκείνον της νομοθεσίας κατά της χειραγώγησης της αγοράς: η ακεραιότητα των […] χρηματοπιστωτικών αγορών [της Ένωσης] και η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στις αγορές αυτές. […]»

4 Κατά το άρθρο 1, σημείο 1, πρώτο εδάφιο, της ανωτέρω οδηγίας:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

1) [ω]ς “[προνομιακές] πληροφορίες” νοούνται οι συγκεκριμένες πληροφορίες οι οποίες δεν έχουν δημοσιοποιηθεί και αφορούν, άμεσα ή έμμεσα, έναν ή περισσότερους εκδότες χρηματοπιστωτικών μέσων ή ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα, και οι οποίες αν δημοσιοποιούνταν θα μπορούσαν να επηρεάσουν αισθητά την τιμή αυτών των χρηματοπιστωτικών μέσων ή την τιμή των συνδεόμενων με αυτά παράγωγων μέσων.»

5 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας όριζε τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη απαγορεύουν στα πρόσωπα που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο και τα οποία είναι κάτοχοι [προνομιακών] πληροφοριών, να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές για να αποκτήσουν ή να διαθέσουν, ή για να προσπαθήσουν να αποκτήσουν ή διαθέσουν, για λογαριασμό τους ή για λογαριασμό τρίτων, αμέσως ή εμμέσως, χρηματοπιστωτικά μέσα που αφορούν οι πληροφορίες αυτές.

Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα που κατέχουν αυτές τις πληροφορίες:

[…]

γ) λόγω της πρόσβασης που έχουν στις πληροφορίες αυτές κατά την άσκηση της εργασίας, του επαγγέλματος ή των καθηκόντων τους […]

[…]».

6 Το άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας προέβλεπε τα εξής:

«Τα κράτη μέλη απαγορεύουν στους υποκειμένους στην απαγόρευση του άρθρου 2:

α) να ανακοινώνουν [προνομιακή] πληροφορία σε άλλο πρόσωπο, εκτός εάν ενεργούν στα συνήθη πλαίσια άσκησης της εργασίας, του επαγγέλματος ή των καθηκόντων τους·

[…]».

Η οδηγία 2003/124

7 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 3 της οδηγίας 2003/124 είχαν ως εξής:

«(1) Οι ορθολογικοί επενδυτές βασίζουν τις επενδυτικές τους αποφάσεις μόνο στις πληροφορίες που είναι ήδη διαθέσιμες σε αυτούς (εκ των προτέρων διαθέσιμες πληροφορίες). Επομένως, το κατά πόσο ένας ορθολογικός επενδυτής ενδέχεται, στο πλαίσιο μιας επενδυτικής απόφασης, να λάβει υπόψη μια δεδομένη πληροφορία πρέπει να εκτιμηθεί με βάση τις εκ των προτέρων διαθέσιμες πληροφορίες. Σε μια τέτοια εκτίμηση πρέπει να συνυπολογιστεί ο αναμενόμενος αντίκτυπος που θα έχει η πληροφορία, λαμβάνοντας υπόψη τη συνολική δραστηριότητα του εκδότη στον τομέα αυτό, την αξιοπιστία της πηγής των πληροφοριών και οποιαδήποτε άλλη παράμετρο της αγοράς που ενδέχεται να επηρεάσει το σχετικό χρηματοπιστωτικό μέσο ή το συνδεόμενο με αυτό παράγωγο μέσο στις συγκεκριμένες περιστάσεις.

(2) Οι εκ των υστέρων διαθέσιμες πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ελεγχθεί η υπόθεση ότι οι εκ των προτέρων διαθέσιμες πληροφορίες επηρέασαν τις τιμές, αλλά δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη λήψη μέτρων εναντίον επενδυτή ο οποίος εξήγαγε λογικά συμπεράσματα από τις εκ των προτέρων διαθέσιμες σε αυτόν πληροφορίες.

(3) Πρέπει να ενισχυθεί η ασφάλεια δικαίου για τους συμμετέχοντες στην αγορά. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί εάν ορισθούν με ακριβέστερο τρόπο δύο από τα ουσιαστικά στοιχεία του ορισμού των [προνομιακών] πληροφοριών, δηλαδή ο συγκεκριμένος χαρακτήρας αυτών των πληροφοριών και η σημασία του δυνητικού τους αντίκτυπου στις τιμές των σχετικών χρηματοπιστωτικών μέσων ή των συνδεόμενων με αυτά παράγωγων μέσων.»

8 Το άρθρο 1 της ανωτέρω οδηγίας, το οποίο επιγραφόταν «[Προνομιακές] πληροφορίες», προέβλεπε τα ακόλουθα:

«1. Για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 1 σημείο 1 της οδηγίας [2003/6], μια πληροφορία θεωρείται “συγκεκριμένη” εάν περιλαμβάνει αναφορά σε κατάσταση η οποία υφίσταται ή που ευλόγως μπορεί να αναμένεται ότι θα υπάρξει, ή αναφορά σε ένα γεγονός το οποίο έλαβε χώρα ή που ευλόγως μπορεί να αναμένεται ότι θα λάβει χώρα και εφόσον η πληροφορία αυτή είναι αρκούντως συγκεκριμένη ώστε να επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την πιθανή επίπτωση αυτής της κατάστασης ή του γεγονότος στις τιμές των χρηματοπιστωτικών μέσων ή των συνδεομένων με αυτά παράγωγων μέσων.

2. Για την εφαρμογή του άρθρου 1 σημείο 1 της οδηγίας [2003/6], με τη φράση "και οι οποίες (πληροφορίες) αν δημοσιοποιούνταν θα μπορούσαν να επηρεάσουν αισθητά την τιμή αυτών των χρηματοπιστωτικών μέσων ή την τιμή των συνδεόμενων με αυτά παράγωγων μέσων" νοείται κάθε πληροφορία που ένας ορθολογικός επενδυτής ενδέχεται να λάβει υπόψη κατά τη λήψη των επενδυτικών του αποφάσεων.»

Ο κανονισμός 596/2014

9 Οι οδηγίες 2003/6 και 2003/124 καταργήθηκαν, από 3ης Ιουλίου 2016, με τον κανονισμό 596/2014.

10 Κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 2, 7 και 77 του κανονισμού 596/2014:

«(2) Προϋπόθεση για μια ολοκληρωμένη, αποτελεσματική και διαφανή χρηματοπιστωτική αγορά είναι η ακεραιότητα της αγοράς. Η ομαλή λειτουργία των αγορών κινητών αξιών και η εμπιστοσύνη του κοινού στις αγορές αποτελούν προϋποθέσεις για την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Η κατάχρηση της αγοράς βλάπτει την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών και την εμπιστοσύνη του κοινού στις κινητές αξίες και τα παράγωγα μέσα.

[…]

(7) Η κατάχρηση της αγοράς είναι μια έννοια που καλύπτει την παράνομη συμπεριφορά στις χρηματοπιστωτικές αγορές και για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να ερμηνεύεται ως συνιστάμενη σε κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών, σε παράνομη ανακοίνωση προνομιακών πληροφοριών και σε χειραγώγηση της αγοράς. Οι ανωτέρω συμπεριφορές αποτρέπουν την πλήρη και κατάλληλη διαφάνεια της αγοράς, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή όλων των οικονομικών φορέων στη διαπραγμάτευση σε συνδεδεμένες χρηματοπιστωτικές αγορές.

[…]

(77) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης […]. Συνεπώς, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα εν λόγω δικαιώματα και αρχές. Ειδικότερα, όταν ο παρών κανονισμός αναφέρεται σε κανόνες που διέπουν την ελευθερία του Τύπου και την ελευθερία έκφρασης σε άλλα μέσα, καθώς και σε κανόνες ή κώδικες που διέπουν το δημοσιογραφικό επάγγελμα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αυτές οι ελευθερίες όπως κατοχυρώνονται στην Ένωση και στα κράτη μέλη και αναγνωρίζονται στο άρθρο 11 του Χάρτη [των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης] και σε άλλες σχετικές διατάξεις.»

11 Το άρθρο 8 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο τιτλοφορείται «Κατάχρηση προνομιακής πληροφορίας», προβλέπει στην παράγραφο 4 τα εξής:

«Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε κάθε πρόσωπο το οποίο κατέχει προνομιακή πληροφορία λόγω του ότι:

[…]

γ) έχει πρόσβαση στην πληροφορία κατά την άσκηση της εργασίας ή του επαγγέλματος ή των καθηκόντων του […]

[…]».

12 Το άρθρο 10 του ανωτέρω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Παράνομη ανακοίνωση προνομιακής πληροφορίας», ορίζει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, παράνομη ανακοίνωση προνομιακής πληροφορίας συντρέχει όταν ένα πρόσωπο κατέχει προνομιακή πληροφορία και τη γνωστοποιεί σε οιοδήποτε άλλο πρόσωπο, εκτός εάν η ανακοίνωση γίνεται κατά τη συνήθη άσκηση της εργασίας, του επαγγέλματος ή των καθηκόντων του.

Η παράγραφος αυτή ισχύει για κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στις καταστάσεις ή περιστάσεις του άρθρου 8 παράγραφος 4.»

13 Το άρθρο 14, στοιχείο γ′, του ίδιου κανονισμού προβλέπει ότι απαγορεύεται η παράνομη ανακοίνωση προνομιακής πληροφορίας.

14 Το άρθρο 21 του κανονισμού 596/2014, με τίτλο «Δημοσιοποίηση ή διάδοση πληροφοριών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης», έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς του άρθρου 10, του άρθρου 12 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και του άρθρου 20, όταν δημοσιοποιούνται ή διαδίδονται πληροφορίες και όταν διατυπώνονται ή διαδίδονται συστάσεις για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή οποιαδήποτε άλλης μορφής έκφραση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η εν λόγω δημοσιοποίηση ή διάδοση πληροφοριών αξιολογείται με βάση τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία του Τύπου και την ελευθερία έκφρασης στα λοιπά μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και τους κανόνες ή τους κώδικες που διέπουν το δημοσιογραφικό επάγγελμα, εκτός εάν:

α) τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα ή πρόσωπα που έχουν στενούς δεσμούς με αυτά αντλούν, άμεσα ή έμμεσα, όφελος ή κέρδη από τη δημοσιοποίηση ή διάδοση των εν λόγω πληροφοριών· ή

β) η δημοσιοποίηση ή διάδοση πραγματοποιείται με στόχο την παραπλάνηση της αγοράς σχετικά με την προσφορά, τη ζήτηση ή την τιμή χρηματοπιστωτικών μέσων.»

Το γαλλικό δίκαιο

15 Το άρθρο 621-1 του règlement général de l'Autorité des marchés financiers (γενικού κανονισμού της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, στο εξής: RGAMF), ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, προβλέπει τα ακόλουθα:

«Ως προνομιακή χαρακτηρίζεται μια συγκεκριμένη πληροφορία η οποία δεν έχει γνωστοποιηθεί και αφορά, άμεσα ή έμμεσα, έναν ή περισσότερους εκδότες χρηματοπιστωτικών μέσων ή ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα και η οποία, εάν γνωστοποιούνταν, θα μπορούσε να επηρεάσει αισθητά την τιμή των εν λόγω χρηματοπιστωτικών μέσων ή την τιμή των συνδεόμενων με αυτά χρηματοπιστωτικών μέσων.

Μια πληροφορία θεωρείται συγκεκριμένη εάν περιλαμβάνει αναφορά σε σύνολο περιστάσεων ή σε γεγονός που έλαβε χώρα ή είναι δυνατόν να λάβει χώρα και εφόσον από την πληροφορία αυτή μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο των περιστάσεων ή του

γεγονότος στην τιμή των εν λόγω χρηματοπιστωτικών μέσων ή των συνδεόμενων με αυτά χρηματοπιστωτικών μέσων.

Ως πληροφορία η οποία, αν γνωστοποιούνταν, θα μπορούσε να επηρεάσει αισθητά την τιμή των ως άνω χρηματοπιστωτικών μέσων ή την τιμή των συνδεόμενων με αυτά παράγωγων μέσων θεωρείται κάθε πληροφορία που ένας ορθολογικός επενδυτής ενδέχεται να λάβει υπόψη κατά τη λήψη των επενδυτικών του αποφάσεων.»

16 Το άρθρο 622-1 του RGAMF έχει ως εξής:

«Τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 622-2 οφείλουν να μη χρησιμοποιούν τις προνομιακές πληροφορίες που κατέχουν […]

Οφείλουν επίσης:

1° να μη γνωστοποιούν τις πληροφορίες αυτές σε άλλο πρόσωπο εφόσον η εν λόγω γνωστοποίηση δεν πραγματοποιείται κατά τη συνήθη άσκηση της εργασίας, του επαγγέλματος ή των καθηκόντων τους ή πραγματοποιείται για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους για τους οποίους η εν λόγω πληροφορία γνωστοποιήθηκε στα πρόσωπα αυτά·

[…]».

17 Το άρθρο 622-2 του RGAMF ορίζει τα ακόλουθα:

«Οι υποχρεώσεις παραλείψεως που προβλέπονται στο άρθρο 622-1 ισχύουν για κάθε πρόσωπο που κατέχει προνομιακές πληροφορίες λόγω του ότι:

[…]

3° έχει πρόσβαση στις πληροφορίες κατά την άσκηση της εργασίας, του επαγγέλματος ή των καθηκόντων του καθώς και λόγω της συμμετοχής του στην προετοιμασία και στην πραγματοποίηση ορισμένης οικονομικής συναλλαγής·

[…]

Οι εν λόγω υποχρεώσεις παράλειψης ισχύουν επίσης για κάθε άλλο πρόσωπο που κατέχει προνομιακές πληροφορίες και γνωρίζει ή οφείλει να γνωρίζει ότι πρόκειται για προνομιακές πληροφορίες.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Ο A εργαζόταν επί πολλά έτη ως δημοσιογράφος για διάφορες βρετανικές εφημερίδες, με τελευταία την *Daily Mail*. Στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας στην *Daily Mail* συνέτασσε άρθρα για τη στήλη με τίτλο «Ενημέρωση για την αγορά», με τα οποία διέδιδε φήμες της αγοράς. Ο A συνέταξε, μεταξύ άλλων, δύο άρθρα αναφερόμενα σε τίτλους εισαχθέντες προς διαπραγμάτευση στο Euronext τα οποία δημοσιεύθηκαν στη *Mail Online*, τον ιστότοπο της εν λόγω εφημερίδας.

19 Το πρώτο από τα ανωτέρω άρθρα, το οποίο δημοσιεύθηκε στις 8 Ιουνίου 2011, έκανε λόγο για ενδεχόμενη δημόσια προσφορά εξαγοράς των τίτλων της εταιρίας Hermès από την εταιρία LVMH στην τιμή των 350 ευρώ ανά μετοχή, η οποία αντιστοιχούσε σε αύξηση της τάξης του 86 % σε σχέση με την τιμή κλεισίματος των τίτλων την ημέρα δημοσίευσης του άρθρου. Την επομένη της δημοσίευσης, η τιμή των τίτλων αυτών σημείωσε, κατά την έναρξη της χρηματιστηριακής συνεδρίασης, αύξηση ανερχόμενη σε 0,64 %, ενώ στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια αυτής, αύξηση ύψους 4,55 %.

20 Το δεύτερο από τα εν λόγω άρθρα, το οποίο δημοσιεύθηκε στις 12 Ιουνίου 2012, ανέφερε ότι οι τίτλοι της εταιρίας Maurel & Prom ήταν πιθανόν να αποτελέσουν αντικείμενο δημόσιας προσφοράς εξαγοράς στην προτεινόμενη τιμή των 19 περίπου ευρώ ανά μετοχή, όπερ αντιστοιχούσε σε αύξηση της τάξης του 80 % σε σχέση με την τελευταία τιμή κλεισίματος των εν λόγω τίτλων. Την επομένη της δημοσίευσης, η τιμή των μετοχών σημείωσε, κατά το κλείσιμο του χρηματιστηρίου, αύξηση ανερχόμενη σε 17,69 %. Στις 14 Ιουνίου 2012, η εταιρία Maurel & Prom διέψευσε την ανωτέρω φήμη.

21 Στο πλαίσιο έρευνας που διεξήγαγε η AMF, αποκαλύφθηκε ότι, λίγο πριν από τη δημοσίευση των δύο άρθρων, ορισμένα πρόσωπα, κάτοικοι Μεγάλης Βρετανίας, έδωσαν εντολές για την εξαγορά των τίτλων των εταιριών Hermès και Maurel & Prom αντιστοίχως και ότι, μόλις πραγματοποιήθηκε η δημοσίευση, πώλησαν τους τίτλους τους.

22 Με επιστολή της 23ης Φεβρουαρίου 2016, η διεύθυνση ερευνών και ελέγχων της AMF ενημέρωσε όλους τους ενδιαφερομένους, μεταξύ των οποίων και τον A, ως προς τα πραγματικά περιστατικά τα οποία θα μπορούσαν να τους καταλογιστούν υπό το πρίσμα των διαπιστώσεων των ερευνητών της διεύθυνσης ερευνών. Κατόπιν της έκθεσης ελέγχου η οποία καταρτίστηκε από την εν λόγω διεύθυνση στις 19 Ιουλίου 2016 αποφασίστηκε η ανακοίνωση των εις βάρος τους αιτιάσεων.

23 Στο πλαίσιο αυτό, με επιστολή της 7ης Δεκεμβρίου 2016, η AMF απέστειλε στον A την ανακοίνωση αιτιάσεων με την οποία του προσαπτόταν ότι, κατά παράβαση των άρθρων 622-1 και 622-2 του RGAMF, είχε γνωστοποιήσει σε δύο πρόσωπα, ήτοι στους B και Γ, προνομιακή πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση δύο άρθρων με τα οποία θα διαδίδονταν φήμες περί υποβολής δημοσίων προσφορών για τους τίτλους της Hermès και της Maurel & Prom.

24 Με απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2018, η επιτροπή κυρώσεων της AMF έκανε δεκτές ορισμένες από τις αιτιάσεις που προσάπτονταν στον A και του επέβαλε χρηματική ποινή ύψους 40 000 ευρώ. Έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι οι επίμαχες στην κύρια δίκη πληροφορίες για την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρων αναφερόμενων σε φήμες περί πράξεων σχετικών με τίτλους εισηγμένους στο χρηματιστήριο πληρούσαν τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστούν ως «προνομιακές πληροφορίες» και διαπίστωσε ότι ο A είχε γνωστοποιήσει τις προνομιακές πληροφορίες σχετικά με τους τίτλους της εταιρίας Hermès στους B και Γ, καθώς και αυτές που αφορούσαν τους τίτλους της εταιρίας Maurel & Prom στον Γ.

25 Επιληφθέν της προσφυγής που ασκήθηκε κατά της ανωτέρω απόφασης, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, εάν η πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρου το οποίο διαδίδει φήμη της αγοράς για εκδότη χρηματοπιστωτικών μέσων συνιστά «προνομιακή πληροφορία», κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6, και ιδίως εάν, εν προκειμένω, η επίμαχη στην κύρια δίκη πληροφορία έχει «συγκεκριμένο χαρακτήρα», κατά την έννοια του ορισμού της «προνομιακής πληροφορίας».

26 Παραπέμποντας στον ορισμό μιας πληροφορίας ως «συγκεκριμένης» ο οποίος περιέχεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν η επίμαχη στην κύρια δίκη πληροφορία είναι αρκούντως συγκεκριμένη ώστε να επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπό της στις τιμές των οικείων χρηματοπιστωτικών μέσων, κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης.

27 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν, προκειμένου να θεωρηθεί ότι η πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση άρθρου στον Τύπο είναι «αρκούντως συγκεκριμένη», το περιεχόμενο του ίδιου του άρθρου πρέπει να είναι «αρκούντως συγκεκριμένο» και, ενδεχομένως, εάν, όπως υποστηρίζει ο A, η ίδια η φύση της φήμης της αγοράς αποκλείει το ενδεχόμενο να έχει αυτή τον απαιτούμενο συγκεκριμένο χαρακτήρα.

28 Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων της υπόθεσης της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης ως προς την επιρροή που ασκεί, για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου χαρακτήρα της επίμαχης πληροφορίας, κατά πρώτον, η μνεία της προτεινόμενης τιμής στο πλαίσιο ενδεχόμενης δημόσιας προσφοράς εξαγοράς των τίτλων των οικείων εκδοτών χρηματοπιστωτικών μέσων, κατά δεύτερον, η αναγνωρισιμότητα του δημοσιογράφου που υπέγραψε τα άρθρα με τα οποία διαδίδονται οι φήμες, καθώς και το κύρος του δημοσιογραφικού οργανισμού που δημοσίευσε τα εν λόγω άρθρα, και, κατά τρίτον, το γεγονός ότι τα άρθρα είχαν πραγματικά αισθητό αντίκτυπο εκ των υστέρων στις τιμές στις οποίες αναφέρονταν οι φήμες.

29 Δεύτερον, σε περίπτωση κατά την οποία η επίμαχη στην κύρια δίκη πληροφορία χαρακτηριστεί ως προνομιακή, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν γνωστοποίηση τέτοιας πληροφορίας από δημοσιογράφο σε μία από τις συνήθεις πηγές του πληροφόρησης μπορεί να θεωρηθεί ότι πραγματοποιήθηκε «για δημοσιογραφικούς σκοπούς», κατά την έννοια του άρθρου 21 του κανονισμού 596/2014. Δεδομένου ότι η οδηγία 2003/6 δεν περιέχει διάταξη με αντίστοιχο περιεχόμενο, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η ανωτέρω διάταξη μπορεί να εφαρμοστεί αναδρομικώς, ως ευνοϊκότερη διάταξη σε σχέση με εκείνη της εν λόγω οδηγίας, στα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης της κύριας δίκης.

30 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τη σχέση μεταξύ του άρθρου 21 του κανονισμού 596/2014 και του άρθρου 10 αυτού, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 21 και δυνάμει του οποίου η γνωστοποίηση προνομιακής πληροφορίας είναι παράνομη, εκτός εάν η γνωστοποίηση γίνεται κατά τη συνήθη άσκηση της εργασίας, του επαγγέλματος ή των καθηκόντων. Εάν υποτεθεί ότι το άρθρο 10 έχει εφαρμογή σε σχέση με τη γνωστοποίηση της επίμαχης στην κύρια δίκη πληροφορίας, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν, σύμφωνα με την απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2005, Grøngaard και Bang (C-384/02, EU:C:2005:708), η εν λόγω γνωστοποίηση δικαιολογείται μόνον εάν είναι απολύτως αναγκαία για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος και εάν τηρεί την αρχή της αναλογικότητας.

31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων, Γαλλία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Έχει το άρθρο 1, σημείο 1, πρώτο εδάφιο, της [οδηγίας 2003/6] σε συνδυασμό με το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124 την έννοια ότι πληροφορία για επικείμενη δημοσίευση άρθρου το οποίο διαδίδει φήμη της αγοράς για εκδότη χρηματοπιστωτικών μέσων μπορεί να θεωρηθεί συγκεκριμένη, όπως επιβάλλεται από τα άρθρα αυτά, για τον χαρακτηρισμό της πληροφορίας ως προνομιακής;

β) Έχει σημασία για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου χαρακτήρα της επίμαχης πληροφορίας το γεγονός ότι το άρθρο, του οποίου η επικείμενη δημοσίευση αποτελεί την επίμαχη πληροφορία, αναφέρει –ως φήμη της αγοράς– την τιμή δημόσιας προσφοράς εξαγοράς;

γ) Αποτελούν κρίσιμα στοιχεία για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου χαρακτήρα της επίμαχης πληροφορίας η αναγνωρισιμότητα του δημοσιογράφου που υπέγραψε το άρθρο, το κύρος του δημοσιογραφικού οργανισμού που δημοσίευσε το άρθρο και η πράγματι (εκ των υστέρων) αισθητή επίδραση της δημοσίευσης στην τιμή των τίτλων τους οποίους αυτή αφορά;

2) Σε περίπτωση […] κατά την οποία […] η επίμαχη [πληροφορία] μπορεί να θεωρηθεί συγκεκριμένη:

α) Έχει το άρθρο 21 του [κανονισμού 596/2014] την έννοια ότι η γνωστοποίηση από δημοσιογράφο, προς μία από τις συνήθεις πηγές [πληροφόρησής] του, πληροφορίας για την επικείμενη δημοσίευση άρθρου του ιδίου το οποίο διαδίδει φήμη της αγοράς πραγματοποιείται "για δημοσιογραφικούς σκοπούς";

β) Εξαρτάται η απάντηση στο ερώτημα αυτό, μεταξύ άλλων, από το αν ο δημοσιογράφος είχε πληροφορηθεί τη φήμη της αγοράς από την πηγή αυτή ή από το αν η γνωστοποίηση της πληροφορίας για την επικείμενη δημοσίευση του άρθρου χρησίμευσε προκειμένου ο δημοσιογράφος να λάβει από την πηγή αυτή διευκρινίσεις ως προς την εγκυρότητα της φήμης;

3) Έχουν τα άρθρα 10 και 21 του […] [κανονισμού 596/2014] την έννοια ότι, ακόμη και αν προνομιακή πληροφορία γνωστοποιείται από δημοσιογράφο "για δημοσιογραφικούς σκοπούς", κατά την έννοια του [εν λόγω] άρθρου 21, επιβάλλεται, για τον νόμιμο ή παράνομο χαρακτήρα της γνωστοποίησης, να αξιολογηθεί αν η τελευταία πραγματοποιήθηκε "κατά τη συνήθη άσκηση […] του επαγγέλματος [του δημοσιογράφου]" κατά την έννοια του [εν λόγω] άρθρου 10;

4) Έχει το άρθρο 10 του [κανονισμού 596/2014] την έννοια ότι, προκειμένου να θεωρηθεί ότι γνωστοποίηση προνομιακής πληροφορίας πραγματοποιείται κατά τη συνήθη άσκηση του επαγγέλματος του δημοσιογράφου, επιβάλλεται να είναι απολύτως αναγκαία για την άσκηση του επαγγέλματος αυτού και να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

32 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6 έχει την έννοια ότι, για τον χαρακτηρισμό πληροφορίας ως προνομιακής, είναι δυνατόν να συνιστά «συγκεκριμένη» πληροφορία, κατά την έννοια της διάταξης αυτής και εκείνης του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124, πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρου το οποίο διαδίδει φήμη της αγοράς σχετικά με εκδότη χρηματοπιστωτικών μέσων και εάν η αναφορά, στο άρθρο αυτό, της τιμής στην οποία θα εξαγοράζονταν οι τίτλοι του εκδότη στο πλαίσιο ενδεχόμενης προσφοράς εξαγοράς, η ταυτότητα του δημοσιογράφου που υπέγραψε το άρθρο και του δημοσιογραφικού οργανισμού που το δημοσίευσε, καθώς και η πραγματική επίδραση της δημοσίευσης στις τιμές των τίτλων είναι κρίσιμα στοιχεία για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου χαρακτήρα της πληροφορίας.

33 Υπενθυμίζεται ότι ο ορισμός της έννοιας της «προνομιακής πληροφορίας» ο οποίος περιέχεται στο άρθρο 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6 περιλαμβάνει τέσσερα ουσιώδη στοιχεία. Κατά πρώτον, πρόκειται για πληροφορία συγκεκριμένη. Κατά δεύτερον, η πληροφορία αυτή δεν έχει δημοσιοποιηθεί. Κατά τρίτον, η πληροφορία αφορά, άμεσα ή έμμεσα, ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα ή τους εκδότες τους. Κατά τέταρτον, πρόκειται για πληροφορία η οποία, αν δημοσιοποιούνταν, θα μπορούσε να επηρεάσει αισθητά την τιμή των οικείων χρηματοπιστωτικών μέσων ή την τιμή των συνδεόμενων με αυτά παράγωγων μέσων (απόφαση της 11ης Μαρτίου 2015, Lafonta, C-628/13, EU:C:2015:162, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

34 Εν προκειμένω, η επίμαχη στην κύρια δίκη πληροφορία, η οποία αφορά την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρων που διαδίδουν φήμες της αγοράς σχετικά με την υποβολή δημοσίων προσφορών εξαγοράς τίτλων εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών, γνωστοποιήθηκε από τον συντάκτη των εν λόγω άρθρων σε δύο από τις συνήθεις πηγές πληροφόρησής του. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η πληροφορία αυτή πληροί το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο στοιχείο του ορισμού της έννοιας της «προνομιακής πληροφορίας», όπως αυτά μνημονεύονται στην προηγούμενη σκέψη. Όσον αφορά το τέταρτο στοιχείο, το αιτούν δικαστήριο στηρίζει την ανωτέρω διαπίστωση, αφενός, στην εκτίμηση ότι η πληροφορία αυτή, καθόσον τροφοδοτούσε τις υφιστάμενες εικασίες σχετικά με τις οικείες κινητές αξίες, ήταν δυνατόν να συνεκτιμηθεί από έναν ορθολογικό επενδυτή κατά τη λήψη των επενδυτικών αποφάσεών του όσον αφορά τις ανωτέρω αξίες και, αφετέρου, στις διακυμάνσεις των τιμών των κινητών αξιών που σημειώθηκαν μετά τη δημοσίευση των επίμαχων άρθρων. Αντιθέτως, το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς το εάν, εν προκειμένω, πληρούται το πρώτο στοιχείο του ορισμού, το οποίο αφορά τον συγκεκριμένο χαρακτήρα της πληροφορίας.

35 Επισημαίνεται ότι, προκειμένου να ενισχυθεί η ασφάλεια δικαίου για τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές, η οδηγία 2003/124 επιδίωξε, όπως προκύπτει από την αιτιολογική της σκέψη 3, να διευκρινίσει, μεταξύ άλλων, το πρώτο αυτό στοιχείο.

36 Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, μια πληροφορία θεωρείται «συγκεκριμένη» εάν πληροί δύο προϋποθέσεις: αφενός, πρέπει να περιλαμβάνει αναφορά σε κατάσταση η οποία υφίσταται ή που ευλόγως μπορεί να αναμένεται ότι θα υπάρξει, ή αναφορά σε ένα γεγονός το οποίο έλαβε χώρα ή που ευλόγως μπορεί να αναμένεται ότι θα λάβει χώρα και, αφετέρου, πρέπει να είναι αρκούντως συγκεκριμένη ώστε να επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο της κατάστασης ή του γεγονότος στις τιμές των χρηματοπιστωτικών μέσων ή των συνδεόμενων με αυτά παράγωγων μέσων.

37 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι πληρούται η πρώτη προϋπόθεση της οποίας γίνεται μνεία στην προηγούμενη σκέψη, καθόσον η επίμαχη στην κύρια δίκη πληροφορία αναφέρεται σε ένα γεγονός, ήτοι στην επικείμενη δημοσίευση άρθρων στον Τύπο, το οποίο ευλόγως μπορεί να αναμένεται ότι θα λάβει χώρα. Αντιθέτως, διατηρεί αμφιβολίες ως προς το εάν εν προκειμένω πληρούται η δεύτερη προϋπόθεση που μνημονεύθηκε στην προηγούμενη σκέψη. Ειδικότερα, διερωτάται εάν, προκειμένου να μπορεί να θεωρηθεί «αρκούντως συγκεκριμένη», κατά την έννοια της εν λόγω δεύτερης προϋπόθεσης, η πληροφορία η οποία αφορά την επικείμενη δημοσίευση άρθρου στον Τύπο και περιλαμβάνει τα κύρια στοιχεία του άρθρου αυτού, το περιεχόμενο του άρθρου πρέπει επίσης να είναι «αρκούντως συγκεκριμένο».

38 Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, σύμφωνα με τη συνήθη έννοια των όρων που χρησιμοποιούνται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124, αρκεί μια πληροφορία να είναι αρκούντως συγκεκριμένη ή ειδική ώστε να

μπορεί να συνιστά τη βάση για την εκτίμηση του αν η κατάσταση ή το γεγονός στο οποίο αναφέρεται η πληροφορία αυτή, κατά τα περιγραφόμενα στη σκέψη 36 της παρούσας απόφασης, δύναται να έχει αντίκτυπο στις τιμές των χρηματοπιστωτικών μέσων τα οποία η πληροφορία αυτή αφορά. Κατά συνέπεια, κατά το Δικαστήριο, η διάταξη αυτή αποκλείει από την έννοια της «προνομιακής πληροφορίας» μόνον τις «αόριστες ή γενικές πληροφορίες, από τις οποίες δεν μπορεί να αντληθεί κανένα συμπέρασμα σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπό τους στην τιμή των συγκεκριμένων χρηματοπιστωτικών μέσων» (απόφαση της 11ης Μαρτίου 2015, Lafonta, C-628/13, EU:C:2015:162, σκέψη 31).

39 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν, ως εκ της φύσης της, μια φήμη εμπίπτει στην κατηγορία των «αόριστων ή γενικών πληροφοριών» κατά την έννοια της ανωτέρω νομολογίας, με συνέπεια μια πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρου το οποίο διαδίδει φήμες να μην μπορεί να χαρακτηριστεί ως «προνομιακή πληροφορία».

40 Επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη πληροφορία για τη δημοσίευση άρθρων αναφερόμενων σε φήμες της αγοράς περί σχεδιαζόμενων δημοσίων προσφορών εξαγοράς αφορά δύο διακριτά μελλοντικά γεγονότα, ήτοι, πρώτον, τη δημοσίευση των άρθρων και, δεύτερον, την υποβολή των προσφορών στις οποίες τα άρθρα αυτά αναφέρονται. Πάντως, όπως προκύπτει από τη σκέψη 37 της παρούσας απόφασης, το αιτούν δικαστήριο, στηριζόμενο στη μεγάλη πιθανότητα να λάβει χώρα το πρώτο γεγονός, δέχεται ότι πληρούται η μνημονευόμενη στη σκέψη 36 της παρούσας απόφασης πρώτη προϋπόθεση που πρέπει να συντρέχει για να έχει η φήμη συγκεκριμένο χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6 και του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124. Αντιθέτως, όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση που μνημονεύεται στη σκέψη 36, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το ζήτημα εάν η διαπίστωση, όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση, ότι η επικείμενη δημοσίευση άρθρων στον Τύπο έχει συγκεκριμένο χαρακτήρα αρκεί για να διαπιστωθεί ότι το ανωτέρω γεγονός ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στις τιμές των χρηματοπιστωτικών μέσων τα οποία αφορά η εν λόγω πληροφορία, με συνέπεια να πληρούται επίσης η δεύτερη προϋπόθεση, ή εάν η απαίτηση περί συγκεκριμένου χαρακτήρα πρέπει επίσης να πληρούται και ως προς το περιεχόμενο των επίμαχων άρθρων, ήτοι εν προκειμένω τις φήμες της αγοράς σχετικά με την ενδεχόμενη επέλευση του δεύτερου γεγονότος, δηλαδή της υποβολής των σχεδιαζόμενων προσφορών.

41 Πάντως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο συγκεκριμένος χαρακτήρας, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, πληροφορίας για την επικείμενη δημοσίευση άρθρου στον Τύπο συνδέεται στενά με τον συγκεκριμένο χαρακτήρα της πληροφορίας που αποτελεί το αντικείμενο του άρθρου. Πράγματι, εάν η πληροφορία η οποία πρόκειται να δημοσιευθεί δεν είναι συγκεκριμένη, η πληροφορία ως προς τη δημοσίευση δεν παρέχει τη δυνατότητα να συναχθούν συμπεράσματα ως προς τον πιθανό αντίκτυπό της στην τιμή των οικείων χρηματοπιστωτικών μέσων, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124.

42 Κατόπιν της ανωτέρω διευκρίνισης, πρώτον, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124, κατά το οποίο μια πληροφορία θεωρείται «συγκεκριμένη» εάν, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει αναφορά σε γεγονός το οποίο ευλόγως μπορεί να αναμένεται ότι θα λάβει χώρα και εφόσον είναι αρκούντως συγκεκριμένη ώστε να συναχθούν συμπεράσματα σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο του γεγονότος αυτού στις τιμές των οικείων χρηματοπιστωτικών μέσων, προκύπτει ότι επιβάλλεται η κατά περίπτωση εξέταση. Επομένως, ο συγκεκριμένος χαρακτήρας πληροφορίας δεν μπορεί εξ ορισμού να αποκλειστεί απλώς και μόνον επειδή μια πληροφορία

εμπίπτει σε ορισμένη κατηγορία πληροφοριών, όπως είναι οι πληροφορίες για την επικείμενη δημοσίευση άρθρων που διαδίδουν φήμες της αγοράς σχετικά με την ενδεχόμενη υποβολή δημόσιας προσφοράς εξαγοράς.

43 Τέτοιος αποκλεισμός θα αντέβαινε εξάλλου προς τον σκοπό της οδηγίας 2003/6 ο οποίος, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 12, έγκειται στην εξασφάλιση της ακεραιότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών της Ένωσης και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στις εν λόγω αγορές, εμπιστοσύνη η οποία εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την εγγύηση για ίση μεταχείριση και προστασία από την παράνομη χρήση προνομιακών πληροφοριών (απόφαση της 11ης Μαρτίου 2015, Lafonta, C-628/13, EU:C:2015:162, σκέψη 21 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Επομένως, ο σκοπός που επιδιώκεται με την κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας απαγόρευση της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών έγκειται στη διασφάλιση της ισότητας των προσώπων που συνάπτουν χρηματιστηριακή πράξη, διά της αποφυγής του ενδεχομένου το πρόσωπο που είναι κάτοχος προνομιακής πληροφορίας και βρίσκεται, εκ του λόγου αυτού, σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τους λοιπούς επενδυτές να αποκομίσει όφελος εις βάρος του επενδυτή που αγνοεί την πληροφορία (απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2009, Spector Photo Group και Van Raemdonck, C-45/08, EU:C:2009:806, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

44 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 49 των προτάσεών της, το γεγονός ότι ένας επενδυτής διαθέτει γνώση της επικείμενης δημοσίευσης φήμης είναι, σε ορισμένες περιστάσεις, αρκετό για να αποκτήσει προβάδισμα έναντι των λοιπών επενδυτών.

45 Ως εκ τούτου, εάν γινόταν δεκτό ότι δεν πρέπει να χαρακτηριστεί ως «προνομιακή», κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6, μια πληροφορία για το γεγονός απλώς και μόνον ότι αναφέρεται σε δημοσίευση φήμης, μεγάλος αριθμός πληροφοριών οι οποίες είναι δυνατόν να έχουν αντίκτυπο στην τιμή των οικείων χρηματοπιστωτικών μέσων θα εξέφευγαν του πεδίου εφαρμογής της ανωτέρω οδηγίας και θα μπορούσαν, επομένως, να χρησιμοποιηθούν από συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές οι οποίοι θα τις κατείχαν και θα μπορούσαν να αποκομίσουν όφελος εις βάρος εκείνων που θα τις αγνοούσαν (πρβλ. απόφαση της 28ης Ιουνίου 2012, Geltl, C-19/11, EU:C:2012:397, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

46 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να θεωρηθεί μια πληροφορία συγκεκριμένη, κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6 και του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124, για τον λόγο και μόνον ότι αφορά την επικείμενη δημοσίευση άρθρου αναφερόμενου σε φήμη της αγοράς.

47 Τούτου δοθέντος, πρέπει, δεύτερον, να εξεταστεί το πόσο συγκεκριμένη είναι η φήμη σχετικά με την ενδεχόμενη υποβολή δημόσιας προσφοράς εξαγοράς, προκειμένου να εκτιμηθεί εάν η πληροφορία για τη δημοσίευση άρθρου με το οποίο διαδίδεται τέτοια φήμη πληροί πράγματι τη μνημονευόμενη στο άρθρο 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6 δεύτερη προϋπόθεση σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο της επίμαχης δημοσίευσης στις τιμές των οικείων χρηματοπιστωτικών μέσων ή των συνδεόμενων με αυτά παράγωγων μέσων. Εντούτοις, κατά την εκτίμηση αυτή, δεν πρέπει να παραβλεφθεί ότι ο συγκεκριμένος χαρακτήρας της φήμης λαμβάνεται υπόψη όχι για να καθοριστεί εάν η ίδια η φήμη είναι αρκούντως συγκεκριμένη ώστε να επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τον αντίκτυπο στις τιμές των επίμαχων χρηματοπιστωτικών μέσων, αλλά για να προσδιοριστεί εάν πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση άρθρου το οποίο αναφέρει τη φήμη αυτή είναι αρκούντως συγκεκριμένη ώστε να επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τον αντίκτυπο τον οποίο η οικεία δημοσίευση μπορεί να έχει στις τιμές.

48 Βεβαίως, όπως επισημαίνει ο Α, μια φήμη χαρακτηρίζεται από ορισμένο βαθμό αβεβαιότητας. Ωστόσο, η αξιοπιστία αποτελεί παράγοντα που πρέπει να προσδιορίζεται κατά περίπτωση. Δεδομένου ότι η εγκυρότητα μιας φήμης είναι κρίσιμη προκειμένου να καθοριστεί εάν η πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση άρθρου το οποίο αναφέρεται στην εν λόγω φήμη είναι αρκούντως συγκεκριμένη ώστε να επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τον αντίκτυπο τον οποίο μπορεί να έχει η εν λόγω δημοσίευση στις τιμές, πρέπει, μεταξύ άλλων, να ληφθεί συναφώς υπόψη το πόσο συγκεκριμένο είναι το περιεχόμενο της εν λόγω φήμης, καθώς και η αξιοπιστία της πηγής που την αναπαράγει.

49 Στο πλαίσιο αυτό, πληροφορία στην οποία γίνεται μνεία στοιχείων όπως αυτά που εκτίθενται στις προαναφερόμενες φήμες οι οποίες περιέχονται στα επίμαχα στην κύρια δίκη άρθρα στον Τύπο, που δηλώνουν τόσο το όνομα του οικείου εκδότη χρηματοπιστωτικών μέσων όσο και τους όρους που διέπουν την αναμενόμενη δημόσια προσφορά εξαγοράς, δεν είναι δυνατόν να χαρακτηριστούν ως «αόριστες ή γενικές πληροφορίες, από τις οποίες δεν μπορεί να αντληθεί κανένα συμπέρασμα σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπό τους στην τιμή των συγκεκριμένων χρηματοπιστωτικών μέσων», κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στη σκέψη 38 της παρούσας απόφασης.

50 Στο πλαίσιο αυτό, η μνεία, ως στοιχείο μιας φήμης περί δημόσιας προσφοράς εξαγοράς τίτλων εκδότη χρηματοπιστωτικών μέσων, της προτεινόμενης τιμής για την εξαγορά των τίτλων μπορεί να επηρεάσει την αξιολόγηση του συγκεκριμένου χαρακτήρα της επίμαχης πληροφορίας. Τούτου δοθέντος, δεν απαιτείται τέτοια μνεία για να χαρακτηριστεί ως «συγκεκριμένη» μια πληροφορία αναφερόμενη στη φήμη αυτή, όταν η πληροφορία περιλαμβάνει άλλα στοιχεία σχετικά με την εν λόγω δημόσια προσφορά εξαγοράς. Πράγματι, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 51 των προτάσεών της, τέτοια προσφορά περιλαμβάνει κατά κανόνα πριμοδότηση εξαγοράς επί της τιμής της μετοχής, όπερ επιτρέπει στην αγορά να εκτιμήσει τον πιθανό αντίκτυπο στην τιμή.

51 Πέραν του περιεχομένου του επίμαχου άρθρου στον Τύπο, ο συγκεκριμένος χαρακτήρας της πληροφορίας για την επικείμενη δημοσίευση άρθρου μπορεί να εξαρτάται και από άλλα στοιχεία, ώστε να εκτιμηθεί ο πιθανός αντίκτυπος στην τιμή των οικείων χρηματοπιστωτικών μέσων ή των συνδεόμενων με αυτά παράγωγων μέσων. Συναφώς, η φήμη του δημοσιογράφου που υπέγραψε τα άρθρα στον Τύπο, καθώς και ο δημοσιογραφικός οργανισμός που τα δημοσίευσε μπορούν να θεωρηθούν, ανάλογα με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, καθοριστικά στοιχεία, εφόσον τα στοιχεία αυτά παρέχουν τη δυνατότητα να εκτιμηθεί η εγκυρότητα της συγκεκριμένης φήμης, δεδομένου ότι οι επενδυτές θα υποθέσουν, ενδεχομένως, ότι οι φήμες προέρχονται από πηγές τις οποίες ο εν λόγω δημοσιογράφος και ο οικείος δημοσιογραφικός οργανισμός θεωρούν αξιόπιστες.

52 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, εφόσον ορισμένα πρόσωπα είναι ενήμερα ότι σε άρθρο το οποίο πρόκειται να δημοσιευθεί στον Τύπο θα υπάρχει αναφορά στη μνημονευόμενη στη σκέψη 50 της παρούσας απόφασης πληροφορία, καθώς και, ενδεχομένως, στην ταυτότητα του συντάκτη του άρθρου και του δημοσιογραφικού οργανισμού το οποίο θα το δημοσιεύσει, τέτοιες ενδείξεις, καθόσον τείνουν να ενισχύσουν την εγκυρότητα φήμης η οποία πρόκειται να διαδοθεί με άρθρο στον Τύπο, είναι κρίσιμες προκειμένου να αξιολογηθεί εάν η πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση τέτοιου άρθρου είναι αρκούντως συγκεκριμένη ώστε να επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει στην τιμή η δημοσίευση αυτή.

53 Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο ερωτά εάν η (εκ των υστέρων) πραγματικά αισθητή επίδραση που έχει ένα δημοσίευμα στην τιμή των τίτλων τους οποίους αυτό αφορά αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου χαρακτήρα της πληροφορίας στην οποία η δημοσίευση αυτή αναφέρεται.

54 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, όσον αφορά το τέταρτο στοιχείο του ορισμού της «προνομιακής πληροφορίας», ο οποίος περιέχεται στο άρθρο 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6, κατά το οποίο αν η πληροφορία γνωστοποιούνταν, θα μπορούσε να επηρεάσει αισθητά την τιμή των οικείων χρηματοπιστωτικών μέσων, η αιτιολογική σκέψη 2 της οδηγίας 2003/124 αναφέρει ότι οι εκ των υστέρων διαθέσιμες πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ελεγχθεί η υπόθεση ότι οι εκ των προτέρων διαθέσιμες πληροφορίες επηρέασαν τις τιμές, αλλά δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη λήψη μέτρων εναντίον επενδυτή ο οποίος εξήγαγε λογικά συμπεράσματα από τις εκ των προτέρων διαθέσιμες σε αυτόν πληροφορίες.

55 Πάντως, πληροφορία η οποία, αν γνωστοποιούνταν, θα μπορούσε να επηρεάσει αισθητά των τιμή των οικείων τίτλων πρέπει, κατά κανόνα, να θεωρείται ότι πληροί το πρώτο στοιχείο του ορισμού, να θεωρηθεί δηλαδή συγκεκριμένη, διότι η δημοσίευση πληροφορίας δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να ασκήσει τέτοια επιρροή, εάν η ίδια η πληροφορία δεν είναι συγκεκριμένη.

56 Έπεται ότι η πραγματική επίδραση που έχει μια δημοσίευση στην τιμή των τίτλων στους οποίους η δημοσίευση αυτή αναφέρεται μπορεί να συνιστά εκ των υστέρων ένδειξη περί του συγκεκριμένου χαρακτήρα της πληροφορίας την οποία περιέχει. Αντιθέτως, δεν αρκεί, η πραγματική επίδραση αυτή καθεαυτήν για να διαπιστωθεί η ύπαρξη τέτοιου συγκεκριμένου χαρακτήρα, δίχως να εξεταστούν άλλα στοιχεία τα οποία ήταν γνωστά ή είχαν γνωστοποιηθεί πριν από την εν λόγω δημοσίευση.

57 Από τις ανωτέρω σκέψεις συνάγεται ότι στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6 έχει την έννοια ότι, για τον χαρακτηρισμό μιας πληροφορίας ως προνομιακής, είναι δυνατόν να συνιστά «συγκεκριμένη» πληροφορία, κατά την έννοια της διάταξης αυτής και της διάταξης του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124, η πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρου το οποίο διαδίδει φήμη της αγοράς σχετικά με εκδότη χρηματοπιστωτικών μέσων, κρίσιμα δε στοιχεία για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου χαρακτήρα της πληροφορίας είναι το γεγονός ότι το άρθρο θα περιέχει αναφορά στην τιμή εξαγοράς των τίτλων του εκδότη στο πλαίσιο ενδεχόμενης προσφοράς εξαγοράς, καθώς και η ταυτότητα του δημοσιογράφου που υπέγραψε το άρθρο και του δημοσιογραφικού οργανισμού που το δημοσίευσε. Όσον αφορά την πραγματική επίδραση της δημοσίευσης στην τιμή των τίτλων τους οποίους αφορά, η επίδραση αυτή, μολονότι μπορεί να συνιστά εκ των υστέρων ένδειξη περί του συγκεκριμένου χαρακτήρα της πληροφορίας, εντούτοις δεν αρκεί, αυτή καθεαυτήν, για να διαπιστωθεί η ύπαρξη συγκεκριμένου χαρακτήρα, δίχως να εξεταστούν άλλα στοιχεία τα οποία ήταν ή έγιναν γνωστά πριν από τη δημοσίευση.

Επί του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

58 Το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα αφορούν την ερμηνεία των άρθρων 10 και 21 του κανονισμού 596/2014, ο οποίος εκδόθηκε σε χρόνο μεταγενέστερο των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης της κύριας δίκης. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το άρθρο 21 περιέχει εντούτοις ευνοϊκότερες διατάξεις σε σχέση με εκείνες της οδηγίας 2003/6, οι

οποίες ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, και ότι, κατά συνέπεια, πρέπει να εφαρμοστεί αναδρομικώς στα εν λόγω πραγματικά περιστατικά. Κατά το ανωτέρω δικαστήριο, το άρθρο 21 εισάγει ειδικό καθεστώς, το οποίο δεν προβλέπεται από την οδηγία 2003/6, με σκοπό, μεταξύ άλλων, να περιορίσει τον αριθμό των περιπτώσεων που μπορούν να οδηγήσουν στη στοιχειοθέτηση του αδικήματος της παράνομης γνωστοποίησης προνομιακών πληροφοριών όταν η επίμαχη γνωστοποίηση πραγματοποιείται για δημοσιογραφικούς σκοπούς.

59 Συναφώς, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 68 των προτάσεών της, το ζήτημα εάν οι διατάξεις του άρθρου 21 του κανονισμού 596/2014 είναι, στον τομέα τον οποίο αφορούν, ευνοϊκότερες από τις διατάξεις της οδηγίας 2003/6, με συνέπεια να έχουν πράγματι εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, σκέψη 53), εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο το άρθρο αυτό πρέπει να ερμηνευθεί. Επιπλέον, μολονότι το άρθρο 10 του ανωτέρω κανονισμού αντιστοιχεί στο άρθρο 3, στοιχείο α′, της οδηγίας 2003/6 και δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να θεωρηθεί ότι προβλέπει κανόνα επιεικέστερο από αυτόν της τελευταίας διάταξης, από την περιεχόμενη στο άρθρο 21 παραπομπή στο άρθρο 10 προκύπτει ότι οι διατάξεις των εν λόγω άρθρων συνδέονται στενά και δεν μπορούν να εφαρμοστούν αυτοτελώς. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί εκ προοιμίου ότι το άρθρο 10 του εν λόγω κανονισμού και το άρθρο 3 της ανωτέρω οδηγίας έχουν ακριβώς την ίδια έννοια και το αυτό περιεχόμενο, όσον αφορά τη γνωστοποίηση προνομιακών πληροφοριών από δημοσιογράφο.

60 Υπό τις συνθήκες αυτές, το ζήτημα εφαρμογής των άρθρων 10 και 21 του κανονισμού 596/2014 στην υπόθεση της κύριας δίκης εντάσσεται στο πλαίσιο της επί της ουσίας εξέτασης του δευτέρου, του τρίτου και τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος (βλ., κατ’ αναλογίαν, απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 2021, Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Επί της ουσίας

– *Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος*

61 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ’ ουσίαν να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 21 του κανονισμού 596/2014 έχει την έννοια ότι πραγματοποιείται «για δημοσιογραφικούς σκοπούς», κατά το άρθρο αυτό, η γνωστοποίηση από δημοσιογράφο σε μία από τις συνήθεις πηγές πληροφόρησής του πληροφορίας για την επικείμενη δημοσίευση άρθρου του ιδίου με το οποίο διαδίδει φήμη της αγοράς.

62 Από το άρθρο 21 του κανονισμού 596/2014 συνάγεται ότι, για τους σκοπούς, μεταξύ άλλων, του άρθρου 10 του κανονισμού, το οποίο αφορά την παράνομη γνωστοποίηση προνομιακών πληροφοριών, όταν πληροφορίες γνωστοποιούνται για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο οποιαδήποτε άλλης μορφής έκφρασης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η εν λόγω γνωστοποίηση αξιολογείται με βάση τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία του Τύπου και την ελευθερία έκφρασης στα λοιπά μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και τους κανόνες ή τους κώδικες που διέπουν το δημοσιογραφικό επάγγελμα, εκτός εάν το πρόσωπο το οποίο γνωστοποίησε την πληροφορία ή τα πρόσωπα που έχουν στενούς δεσμούς με αυτό αντλούν, άμεσα ή έμμεσα, όφελος από τη γνωστοποίηση ή το οικείο πρόσωπο έχει σκοπό να παραπλανήσει με τη γνωστοποίηση την αγορά.

63 Προκειμένου να καθοριστεί εάν η γνωστοποίηση «για δημοσιογραφικούς σκοπούς», κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 21, αφορά την περίπτωση της γνωστοποίησης πληροφορίας από δημοσιογράφο σε μία από τις συνήθεις πηγές πληροφόρησής του ή εάν αφορά μόνον τη γνωστοποίηση στο κοινό, είτε στον Τύπο είτε σε άλλα μέσα, υπενθυμίζεται ότι η ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, καθώς και οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει η πράξη της οποίας αποτελεί μέρος.

64 Όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 21 του κανονισμού 596/2014, διαπιστώνεται ότι η έκφραση «για δημοσιογραφικούς σκοπούς» αναφέρεται στις γνωστοποιήσεις πληροφοριών για τους σκοπούς της άσκησης της δημοσιογραφικής δραστηριότητας και, ως εκ τούτου, δεν αφορά κατ' ανάγκην μόνον τις πληροφορίες που γνωστοποιούνται με τη δημοσίευση, αλλά και εκείνες που εντάσσονται στη διαδικασία η οποία καταλήγει σε τέτοια δημοσίευση.

65 Όσον αφορά το πλαίσιο και τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκει ο κανονισμός 596/2014, από την αιτιολογική του σκέψη 2 προκύπτει ότι ο κανονισμός αυτός σκοπεί να διασφαλίσει την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών, απαγορεύοντας τις πράξεις κατάχρησης της αγοράς, όπως είναι η κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών και η παράνομη γνωστοποίηση προνομιακών πληροφοριών. Από την αιτιολογική σκέψη 77 του κανονισμού συνάγεται ακόμη ότι ο ανωτέρω σκοπός πρέπει να επιδιώκεται με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τήρηση των αρχών που αναγνωρίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), ιδίως δε της ελευθερίας του Τύπου και της ελευθερίας έκφρασης σε άλλα μέσα, όπως κατοχυρώνονται στην Ένωση και στα κράτη μέλη, αναγνωρίζονται στο άρθρο 11 του Χάρτη και μνημονεύονται, εξάλλου, στο άρθρο 21 του κανονισμού 596/2014.

66 Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η σημασία που έχουν οι ανωτέρω θεμελιώδεις ελευθερίες εντός κάθε δημοκρατικής κοινωνίας, οι σχετικές έννοιες, μεταξύ των οποίων και εκείνη των «δημοσιογραφικών σκοπών», πρέπει να ερμηνεύονται ευρέως (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2019, Buivids, C-345/17, EU:C:2019:122, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

67 Επιπλέον, για τους σκοπούς της ερμηνείας του άρθρου 11 του Χάρτη, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, δυνάμει του άρθρου 52, παράγραφος 3, αυτού, η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (πρβλ. απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2019, Buivids, C-345/17, EU:C:2019:122, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

68 Από την ανωτέρω νομολογία προκύπτει ότι όχι μόνον οι δημοσιεύσεις, αλλά και οι προπαρασκευαστικές της δημοσίευσης πράξεις, όπως η συλλογή πληροφοριών, καθώς και οι δραστηριότητες αναζήτησης και έρευνας ενός δημοσιογράφου είναι συμφυείς με την ελευθερία του Τύπου, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 10 της εν λόγω Σύμβασης, και, ως εκ τούτου, προστατεύονται (πρβλ. αποφάσεις του ΕΔΔΑ, της 25ης Απριλίου 2006, Dammann κατά Ελβετίας, CE:ECHR:2006:0425JUD007755101, § 52, και της 27ης Ιουνίου 2017, Satakunnan Markkinapörssi Oy και Satamedia Oy κατά Φινλανδίας, CE:ECHR:2017:0627JUD000093113, § 128).

69 Κατά συνέπεια, εάν ο απώτερος σκοπός της δημοσιογραφικής δραστηριότητας έγκειται στην ανακοίνωση πληροφοριών στο κοινό, πρέπει να γίνει δεκτό ότι είναι δυνατόν να συνιστά γνωστοποίηση πληροφοριών για δημοσιογραφικούς σκοπούς, κατά την έννοια του άρθρου 21 του

κανονισμού 596/2014, η οποία πραγματοποιείται για τους σκοπούς της άσκησης της εν λόγω δραστηριότητας, περιλαμβανομένης της γνωστοποίησης η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο των προπαρασκευαστικών της δημοσίευσης ερευνητικών εργασιών ενός δημοσιογράφου.

70 Όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, τούτο θα μπορούσε να ισχύει, μεταξύ άλλων, εφόσον, όπως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, η γνωστοποίηση της πληροφορίας για την επικείμενη δημοσίευση άρθρου σκοπεί στην επαλήθευση ή στη λήψη διευκρινίσεων σχετικά με τη φήμη η οποία αποτελεί το αντικείμενο του άρθρου, ανεξαρτήτως του εάν το πρόσωπο στο οποίο η φήμη γνωστοποιείται αποτελεί ή όχι την πηγή αυτής. Στο ανωτέρω δικαστήριο απόκειται να εκτιμήσει εάν τούτο συνέβη πράγματι εν προκειμένω.

71 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 21 του κανονισμού 596/2014 έχει την έννοια ότι η γνωστοποίηση από δημοσιογράφο, σε μια από τις συνήθεις πηγές πληροφόρησής του, πληροφορίας για την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρου του ιδίου το οποίο διαδίδει φήμη της αγοράς, πραγματοποιείται «για δημοσιογραφικούς σκοπούς», κατά την έννοια του ως άνω άρθρου, εφόσον η γνωστοποίηση είναι αναγκαία για την άσκηση δημοσιογραφικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανόμενων των προπαρασκευαστικών για τις δημοσιεύσεις ερευνητικών εργασιών.

– *Επί του τρίτου και του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος*

72 Με το τρίτο και το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν να διευκρινιστεί, εάν τα άρθρα 10 και 21 του κανονισμού 596/2014 έχουν την έννοια ότι το εάν η γνωστοποίηση προνομιακής πληροφορίας από δημοσιογράφο για δημοσιογραφικούς σκοπούς είναι νόμιμη ή παράνομη εξαρτάται από το κατά πόσον η γνωστοποίηση πραγματοποιήθηκε κατά τη συνήθη άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος.

73 Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 596/2014 προβλέπει ότι παράνομη γνωστοποίηση προνομιακών πληροφοριών, η οποία απαγορεύεται δυνάμει του άρθρου 14, στοιχείο γ’, του ίδιου κανονισμού, συντρέχει όταν ένα πρόσωπο το οποίο κατέχει προνομιακή πληροφορία τη γνωστοποιεί σε οιοδήποτε άλλο πρόσωπο, εκτός εάν η γνωστοποίηση γίνεται κατά τη συνήθη άσκηση της εργασίας, του επαγγέλματος ή των καθηκόντων του.

74 Ο ανωτέρω ορισμός της παράνομης γνωστοποίησης προνομιακών πληροφοριών «για», κατά τα εκτιθέμενα στο εν λόγω άρθρο 10, «τους σκοπούς του […] κανονισμού [596/2014]», έχει την έννοια ότι έχει εφαρμογή στις προβλεπόμενες στο άρθρο 21 του κανονισμού αυτού καταστάσεις. Τούτο επιβεβαιώνεται από το γράμμα της τελευταίας αυτής διάταξης, η οποία αφορά την αξιολόγηση της γνωστοποίησης προνομιακής πληροφορίας για δημοσιογραφικούς σκοπούς για τους σκοπούς, μεταξύ άλλων, του άρθρου 10 του εν λόγω κανονισμού.

75 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το άρθρο 21 του κανονισμού 596/2014 δεν συνιστά αυτοτελή βάση, παρεκκλίνουσα από το άρθρο 10 του ίδιου κανονισμού, για τον καθορισμό του νόμιμου ή παράνομου χαρακτήρα γνωστοποίησης προνομιακών πληροφοριών για δημοσιογραφικούς σκοπούς. Ο καθορισμός αυτός πρέπει να στηρίζεται στο άρθρο 10, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τις περιεχόμενες στο άρθρο 21 διευκρινίσεις.

76 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 596/2014, σε συνδυασμό με το άρθρο 14, στοιχείο γ’, αυτού, αντιστοιχεί, κατ’ ουσίαν, στο άρθρο 3, στοιχείο α’, της οδηγίας 89/592/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 1989, για τον συντονισμό των

ρυθμίσεων όσον αφορά τις πράξεις προσώπων τα οποία είναι κάτοχοι [προνομιακών] πληροφοριών (ΕΕ 1989, L 334, σ. 30), καθώς και στο άρθρο 3, στοιχείο α′, της οδηγίας 2003/6, διατάξεις οι οποίες επιβάλλουν στα κράτη μέλη την υποχρέωση να απαγορεύουν τη γνωστοποίηση προνομιακών πληροφοριών. Ειδικότερα, προβλέποντας ότι η γνωστοποίηση προνομιακής πληροφορίας δεν είναι παράνομη εάν γίνεται κατά τη συνήθη άσκηση της εργασίας, του επαγγέλματος ή των καθηκόντων, το άρθρο 10 του κανονισμού 596/2014 περιέχει την ίδια εξαίρεση στην απαγόρευση της γνωστοποίησης προνομιακών πληροφοριών όπως οι οικείες διατάξεις των οδηγιών.

77 Επιπλέον, όπως προκύπτει, ιδίως, από την αιτιολογική του σκέψη 2, ο κανονισμός 596/2014 σκοπεί, μεταξύ άλλων, όπως και οι προηγηθείσες αυτού οδηγίες, στην προστασία της ακεραιότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών, η οποία εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την εγγύηση περί ίσης μεταχειρίσεως και περί προστασίας από την παράνομη χρήση προνομιακών πληροφοριών (πρβλ. απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2009, Spector Photo Group και Van Raemdonck, C-45/08, EU:C:2009:806, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

78 Επομένως, η περιεχόμενη στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 596/2014 εξαίρεση, όπως και εκείνη την οποία προβλέπει το άρθρο 3, στοιχείο α′, της οδηγίας 89/592, θέτει, προς δικαιολόγηση τέτοιας γνωστοποίησης, την προϋπόθεση της υπάρξεως στενής σχέσεως μεταξύ της γνωστοποίησης προνομιακής πληροφορίας και της άσκησης εργασίας, επαγγέλματος ή καθηκόντων. Η εξαίρεση αυτή πρέπει, κατ' αρχήν, να ερμηνεύεται στενά, με συνέπεια η γνωστοποίηση προνομιακής πληροφορίας να είναι νόμιμη μόνον εάν, όπως είχε επισημάνει το Δικαστήριο στην απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2005, Grøngaard και Bang (C-384/02, EU:C:2005:708, σκέψεις 31 και 34), είναι απολύτως αναγκαία για την ανωτέρω άσκηση και εάν τηρεί την αρχή της αναλογικότητας.

79 Κατόπιν τούτου, υπενθυμίζεται ότι, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη, τα πρόσωπα τα οποία είχαν γνωστοποιήσει τις επίμαχες προνομιακές πληροφορίες ήταν, αντιστοίχως, ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων στο διοικητικό συμβούλιο εταιρίας, ο οποίος ήταν επίσης μέλος της επιτροπής διασύνδεσης ενός ομίλου επιχειρήσεων, και ο πρόεδρος συνδικαλιστικής οργανώσεως.

80 Πάντως, όταν δημοσιογράφος γνωστοποιεί προνομιακές πληροφορίες «για δημοσιογραφικούς σκοπούς», κατά το άρθρο 21 του κανονισμού 596/2014, η εν λόγω εξαίρεση πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, όπως επισημάνθηκε, κατ' ουσίαν, στις σκέψεις 65 και 66 της παρούσας απόφασης, διαφυλάσσει την πρακτική αποτελεσματικότητα της διάταξης αυτής υπό το πρίσμα του προβλεπόμενου στην αιτιολογική σκέψη 77 του κανονισμού σκοπού της, ο οποίος έγκειται στον σεβασμό της ελευθερίας του Τύπου και της ελευθερίας έκφρασης σε άλλα μέσα που κατοχυρώνονται, ιδίως, στο άρθρο 11 του Χάρτη (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Spiegel Online, C-516/17, EU:C:2019:625, σκέψη 55).

81 Επομένως, η απορρέουσα από το άρθρο 10 του κανονισμού 596/2014 απαίτηση ότι τέτοια γνωστοποίηση πρέπει να είναι αναγκαία για την άσκηση του επαγγέλματος του δημοσιογράφου, καθώς και ο αναλογικός χαρακτήρας της γνωστοποίησης πρέπει να εκτιμώνται λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το άρθρο 10, καθόσον περιορίζει το θεμελιώδες δικαίωμα το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Χάρτη, πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη.

82 Κατά συνέπεια, όσον αφορά, πρώτον, την απαίτηση ότι τέτοια γνωστοποίηση πρέπει να είναι αναγκαία για την άσκηση δημοσιογραφικής δραστηριότητας, στην οποία περιλαμβάνονται, όπως υπογραμμίστηκε στη σκέψη 71 της παρούσας απόφασης, οι προπαρασκευαστικές των δημοσιεύσεων ερευνητικές εργασίες, πρέπει να ληφθεί, ιδίως, υπόψη, η υποχρέωση του δημοσιογράφου να διασταυρώσει τις πληροφορίες των οποίων έλαβε γνώση.

83 Κατά συνέπεια, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, η γενική εισαγγελέας στο σημείο 97 των προτάσεών της, εάν γνωστοποίηση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη πραγματοποιήθηκε με σκοπό τη δημοσίευση άρθρου στον Τύπο, πρέπει να εξεταστεί εάν τέτοια γνωστοποίηση υπερέβη το αναγκαίο μέτρο για τη διασταύρωση των περιεχόμενων στο άρθρο πληροφοριών. Ειδικότερα, όσον αφορά τη διασταύρωση πληροφορίας η οποία αφορά φήμη της αγοράς, πρέπει να εξεταστεί, ενδεχομένως, εάν ήταν αναγκαίο ο δημοσιογράφος να γνωστοποιήσει σε τρίτον, πέραν του ίδιου του περιεχομένου της επίμαχης φήμης, τη συγκεκριμένη πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση άρθρου το οποίο διαδίδει τη φήμη.

84 Δεύτερον, προκειμένου να καθοριστεί εάν τέτοια γνωστοποίηση είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, κατά την έννοια του άρθρου 10 του κανονισμού 596/2014, πρέπει να εξεταστεί εάν ο περιορισμός της ελευθερίας του Τύπου τον οποίο θα συνεπαγόταν η απαγόρευση τέτοιας γνωστοποίησης θα ήταν δυσανάλογος σε σχέση με το πλήγμα το οποίο τέτοια γνωστοποίηση θα μπορούσε να συνεπάγεται για την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών.

85 Στα στοιχεία τα οποία πρέπει να συνεκτιμηθούν για την πραγματοποίηση της ανωτέρω εκτίμησης συγκαταλέγεται, κατά πρώτον, το δυνητικώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα τέτοιας απαγόρευσης όσον αφορά την άσκηση της δημοσιογραφικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανόμενων των προπαρασκευαστικών ερευνητικών εργασιών.

86 Κατά δεύτερον, πρέπει επίσης να εξακριβωθεί εάν, πραγματοποιώντας την επίμαχη γνωστοποίηση, ο δημοσιογράφος ενήργησε σύμφωνα με τους κανόνες και τους κώδικες που διέπουν το επάγγελμά του, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του κανονισμού 596/2014. Εντούτοις, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 103 των προτάσεών της, αυτή καθεαυτήν η συμμόρφωση προς τους ανωτέρω κανόνες και κώδικες δεν αρκεί για να γίνει δεκτό ότι η γνωστοποίηση προνομιακής πληροφορίας είναι σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας, κατά την έννοια του άρθρου 10 του κανονισμού 569/2014.

87 Κατά τρίτον, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 100 των προτάσεών της, πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις της γνωστοποίησης των επίμαχων προνομιακών πληροφοριών στην ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών. Ειδικότερα, στο μέτρο που η κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών πραγματοποιήθηκε μετά την εν λόγω γνωστοποίηση, η κατάχρηση αυτή ενδέχεται να προξενήσει οικονομική ζημία στους λοιπούς επενδυτές και, μεσοπρόθεσμα, να οδηγήσει στην απώλεια της εμπιστοσύνης στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

88 Επομένως, η γνωστοποίηση προνομιακών πληροφοριών θίγει όχι μόνον τα ιδιωτικά συμφέροντα ορισμένων επενδυτών, αλλά και, γενικότερα, το δημόσιο συμφέρον για τη διασφάλιση συνθηκών πλήρους διαφάνειας στην αγορά, προκειμένου, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 77 της παρούσας απόφασης, να προστατευτεί η ακεραιότητά της και να διασφαλιστεί η εμπιστοσύνη του συνόλου των επενδυτών. Ως εκ τούτου, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται επίσης να συνεκτιμήσει το γεγονός ότι ο σκοπός δημοσίου συμφέροντος τον οποίο ενδέχεται να εξυπηρέτησε τέτοια γνωστοποίηση είναι αντίθετος όχι μόνον προς ιδιωτικά συμφέροντα, αλλά και προς έναν άλλον επίσης δημοσίου συμφέροντος σκοπό (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση του ΕΔΔΑ, της 10ης Δεκεμβρίου 2007, Stoll κατά Suisse, CE:ECHR:2007:1210JUD006969801, § 116).

89 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο τρίτο και στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 10 και 21 του κανονισμού 596/2014 έχουν την έννοια ότι η γνωστοποίηση προνομιακής πληροφορίας από δημοσιογράφο είναι νόμιμη εφόσον πρέπει να θεωρηθεί αναγκαία για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος και εφόσον τηρείται η αρχή της αναλογικότητας.

Επί των δικαστικών εξόδων

90 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 1, σημείο 1, της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για τις πράξεις [κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών] και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς), έχει την έννοια ότι, για τον χαρακτηρισμό μιας πληροφορίας ως προνομιακής, είναι δυνατόν να συνιστά «συγκεκριμένη» πληροφορία, κατά την έννοια της διάταξης αυτής και της διάταξης του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/124/ΕΚ της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 2003, για την εφαρμογή της οδηγίας 2003/6 όσον αφορά τον ορισμό και τη δημοσιοποίηση των [προνομιακών] πληροφοριών και τον ορισμό των πράξεων χειραγώγησης της αγοράς, η πληροφορία για την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρου το οποίο διαδίδει φήμη της αγοράς σχετικά με εκδότη χρηματοπιστωτικών μέσων, κρίσιμα δε στοιχεία για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου χαρακτήρα της πληροφορίας είναι το γεγονός ότι το άρθρο θα περιέχει αναφορά στην τιμή εξαγοράς των τίτλων του εκδότη στο πλαίσιο ενδεχόμενης προσφοράς εξαγοράς, καθώς και η ταυτότητα του δημοσιογράφου που υπέγραψε το άρθρο και του δημοσιογραφικού οργανισμού που το δημοσίευσε. Όσον αφορά την πραγματική επίδραση της δημοσίευσης στην τιμή των τίτλων τους οποίους αφορά, η επίδραση αυτή, μολονότι μπορεί να συνιστά εκ των υστέρων ένδειξη περί του συγκεκριμένου χαρακτήρα της πληροφορίας, εντούτοις δεν αρκεί, αυτή καθεαυτήν, για να διαπιστωθεί η ύπαρξη συγκεκριμένου χαρακτήρα, δίχως να εξεταστούν άλλα στοιχεία τα οποία ήταν ή έγιναν γνωστά πριν από τη δημοσίευση.

2) Το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6 και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ, έχει την έννοια ότι η γνωστοποίηση από δημοσιογράφο, σε μια από τις συνήθεις πηγές πληροφόρησής του, πληροφορίας για την επικείμενη δημοσίευση στον Τύπο άρθρου του ιδίου το οποίο διαδίδει φήμη της αγοράς, πραγματοποιείται «για δημοσιογραφικούς σκοπούς», κατά την έννοια του ως άνω άρθρου, εφόσον η γνωστοποίηση είναι αναγκαία για την άσκηση δημοσιογραφικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανόμενων των προπαρασκευαστικών για τις δημοσιεύσεις ερευνητικών εργασιών.

3) Τα άρθρα 10 και 21 του κανονισμού 596/2014 έχουν την έννοια ότι η γνωστοποίηση προνομιακής πληροφορίας από δημοσιογράφο είναι νόμιμη εφόσον πρέπει να θεωρηθεί αναγκαία για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος και εφόσον τηρείται η αρχή της αναλογικότητας.

(υπογραφές)